

Psychologie

‘Wil je gevangenen kunnen helpen, dan moet je verstand hebben van hun psyche en religie’, stelt de Marokkaanse vrijwilliger Azeddine Lairini. Zo heeft deze vrijwilliger baat van zijn studie psychologie en islamitische theologie waarmee hij het vertrouwen meent te winnen van gedetineerden met een moslim achtergrond. ‘Het is de kunst om met een juiste mix van religie en humor een sociale dialoog aan te gaan waarmee je het hart raakt.’

Azeddine (64) verhuisde twaalf jaar geleden met zijn Hollandse vrouw naar Nederland. Zij werkte jaren lang in Tangerang op het Nederlandse consulaat. Als afgevaardigde van het consulaat bezocht ze Nederlandse gedetineerden die vast zaten in Marokkaanse politiebureaus en gevangenissen omdat ze werden verdacht van drugsmokkel. Voor de ondersteuning van de Nederlandse gevangenen en de vertaling voor de advocaten en rechters ging ze mee naar de Marokkaanse rechtbank. Nu Azeddine samen met zijn vrouw in Nederland woont, en hij als ‘ambassadeur’ voor de Stichting Vrij landgenoten in Nederlandse cellen bezoekt, is het alsof de rollen zijn omgedraaid. ‘Mijn vrouw heeft eens gezegd: ‘Jij doet precies wat ik deed in Marokko.’

De profeet Mohammed heeft gezegd: ‘Hij die een ander helpt is voor Allah waardevoller dan iemand die zestig jaar bidt.’ Deze profetische uitspraak raakte Azeddine in het hart. ‘Het is vooral de medemenselijkheid in de islam die mensen oproept anderen te helpen wat mij heeft bewogen gevangenen te gaan bezoeken’, verklaart de vrijwilliger. Hij is ervan overtuigd dat God mensen die barmhartigheid voor anderen in dit leven hebben getoond, zal verheffen op de dag des Oordeels. De theoloog: ‘Op deze dag zal God gewone mensen verhogen. Dan zullen de mensen vragen: ‘Wie zijn toch deze mensen dat God hen verheft?’ En God zal antwoorden: ‘Dit zijn mensen die tijdens hun leven anderen in nood hebben geholpen.’

De vrijwilliger gebruikt zijn psychologische inzichten om het vertrouwen van de gevangenen die hij bezoekt te winnen. Azeddine: ‘Wanneer ik iemand voor het eerst ontmoet, schat ik meteen in wat voor soort karakter iemand heeft en welke argumentatie ik het beste kan gebruiken.’ Op deze manier wist hij het vertrouwen te winnen van een Marokkaanse gedetineerde die zijn straf uitzat in de gevangenis op de locatie Tafelbergweg in Amsterdam. ‘Nog voordat ik zijn hand had geschud, zag ik in zijn ogen dat deze jongen agressief en depressief was.’ De eerste kennismaking vond plaats in de privé bezoek ruimte. Uit voorzorg gaf de cipier Azeddine een pieper mee voor het geval de jongen agressief zou worden. ‘Neem die pieper maar weer mee’, reageerde de vrijwilliger nonchalant. De gevangene haalde opgelucht adem toen de cipier de celdeur sloot en alleen was met zijn landgenoot. ‘Het is alsof je me naar buiten brengt!’

‘Moslims keren in tijden van nood altijd terug naar hun religie. Dit is hun bescherming’, weet Azeddine uit ervaring te vertellen. De Marokkaanse jongen die hij bezocht greep tijdens een gesprek terug op een profetische uitspraak van Mohammed: ‘Als Allah iemands geloof wil testen, geeft God hem problemen om te zien of hij sterk genoeg is om te vechten.’ ‘Ah ha, hier pak ik hem’, dacht Azeddine. De psycholoogtheoloog adviseerde: ‘Juist nu moet je laten zien dat jouw kracht boven de problemen uitgaat.’ Naast het geven van praktisch advies liet de vrijwilliger de gedetineerde duidelijk voelen dat hij hem absoluut niet veroordeelde voor zijn daden. ‘Mij kan dit ook overkomen. In ieder mens schuilt een goede en slechte kant. In een vlag van verstandsverbijstering kun je zomaar je verstand verliezen.’

Tijdens de bezoeken leerde Azeddine de jongen zijn agressie te beheersen en om te gaan met zijn emoties. 'Als vrijwilliger van de Stichting Vrij vind ik het van groot belang om gevangenen te bezoeken en hen tijdens detentie al te helpen hun gedrag te verbeteren. Het recidievengetal na ontslag uit de gevangenis is met 60 tot 70 procent erg hoog. Door mensen te bezoeken en na detentie te blijven begeleiden kan het percentage recidieven flink omlaag!'

